

សត្វចង្រៃចម្លាក់កសិកម្មសំខាន់ៗ សំខាន់ៗនៅកម្ពុជា

INSECT PESTS ON MAIN CROPS IN CAMBODIA

អង្គបង្រៀនដោយ:

១- លោកសាស្ត្រាចារ្យ បណ្ឌិត ជាង ហុង សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម

២- លោក ជិន ឆាយ នាយកដ្ឋានដំណាំស្រូវនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៤

សត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំ សំខាន់ៗនៅកម្ពុជា

រៀបចំដោយ:

- ១- លោកសាស្ត្រាចារ្យ បណ្ឌិត ជាង ហុង សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម
- ២- លោក ពិន ឆាយ នាយកដ្ឋានដំណាំស្រូវនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពលើកទី១ ចំនួន ៥០០០ ក្បាល

ដោយគម្រោង CAVAC

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម និងសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម

ប.ព.ជ.ក AIDOC

Code: 442-009

Date: _____

Donated by: _____

សត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំ សំខាន់ៗនៅកម្ពុជា

រៀបចំដោយ:

១- លោកសាស្ត្រាចារ្យ បណ្ឌិត ជាង ហុង សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម

២- លោក ជិន ឆាយ នាយកដ្ឋានដំណាំស្រូវនៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពលើកទី១ ចំនួន ៥០០០ ក្បាល

ដោយគម្រោង CAVAC

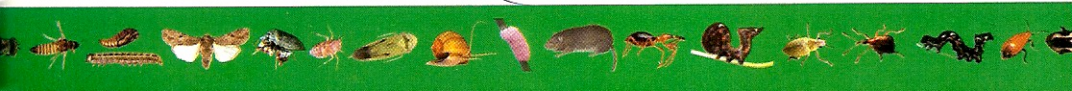
រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម និងសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម

មាតិកាអត្ថបទ

អារម្ភកថា

ជំពូកទ១: សត្វបង្រៀមបំផ្លាញដំណាំស្រូវ	១
I. ជំនុំវង់រុយចោះស្លឹកស្រូវ (Whorl maggot).....	១
II. ជំនុំវង់ពងកាត់ស្លឹក (Caseworm).....	៥
III. ទ្រីប (Rice Thrip).....	១០
IV. មូសផ្លួង (Gall midge).....	១៤
V. ជំនុំវង់ហ្វូង (Armyworm).....	១៩
VI. កណ្តាប់បៃតង (Green grasshopper).....	២៤
VII. ជំនុំវង់មូស្លឹកតូប (Leaf folder).....	២៦
VIII. ជំនុំវង់ស្ម័នដើម (Stem Borer).....	៣១
IX. សង្កើបខ្មៅ (Black Bug).....	៤៥
X. ខ្ពុបបន្លា (Rice hispa).....	៥០
XI. ជំនុំវង់ស្ម័ន (Greenhorned caterpillar).....	៥៣
XII. ជំនុំវង់មូស្លឹកកំ (Rice skipper).....	៥៥
XIII. មហាចន្តោត (Brown planthopper).....	៥៧
XIV. មហាចខ្ពុប (White-backed planthopper).....	៦៦

XV. មមាបខៀវ (Green leafhopper) ៦៩

XVI. មមាបប៉ារ៉ា (ZIGZAG leafhopper)..... ៧៦

XVII. ស្រីលក់កំទីកដោះ (Rice bug)..... ៧៨

XVIII. ខ្យងពណ៌មាស ឬខ្យងពណ៌ក្រហម (Golden apple snail)... ៨១

XIX. កណ្តុរស្រែ (Rodent, Rat)..... ៨៤

ជំពូក២: សត្វល្អិតបង្រួមបំផ្លាញដំណាំពោត..... ៨៨

I. ស្រមោបភ្លើង Solenopsis Geminata (Fabricius)..... ៨៨

II. ចង្រិត..... ៨៩

III. ជង្គុវរុយចោះដើមពោត (Atherigona oryzae Malloch)..... ៩១

IV. ត្រីម (Thrip)..... ៩៣

V. កណ្តុបព្រុយវែង (Long-horned grasshoper)..... ៩៥

VI. ថែពោត (Rhopalosiphum maidis)..... ៩៧

VII. ជង្គុវស៊ីរូងដើមពោត (Pyrausta nubilalis)..... ៩៩

VIII. ជង្គុវចោះផ្លែ (Heliothis armigera)..... ១០៥

ជំពូក៣: សត្វជង្គុវបំផ្លាញដំណាំដុំឡូង..... ១១០

I. ជង្គុវស្រែស៊ីស្លឹក..... ១១០

II. កញ្ជ្រៃស៊ីស្តិក.....	១១៣
III. គ្រីចជំនួច <i>Cylas formicarius</i> Fabricius	១១៧
ជំពូក៤: សត្វជំនួចបំផ្លាញសណ្តែក.....	១២២
I. ជំនួចរុយស្បែកដើមសណ្តែក (Whorl maggot).....	១២២
II. ជំនួចបែតតារលោង <i>Spodoptera exigua</i> (Hubner).....	១២៨
III. ជំនួចហ្វូង (ជំនួចស៊ីបម្រុះ) <i>Spodoptera litura</i> (Fabricius).....	១៣៤
IV. ជំនួចមូស្តិកសណ្តែក.....	១៣៧
V. បែសណ្តែក.....	១៤២
VI. ជំនួចចោះផ្លែសណ្តែក.....	១៤៧
VII. សង្កើចប្រដូចបំផ្លាញសណ្តែក.....	១៥៣
VIII. សង្កើចវែង (ស្រីចជញ្ជក់សណ្តែក).....	១៦០
ជំពូក៥: សត្វល្អិតចង្រៃបំផ្លាញបន្លែ.....	១៦៦
I. ជំនួចយោលទោង <i>Plutella xylostella</i> (Curtis).....	១៦៦
II. ថ្មលដី (Mole cricket).....	១៧១
III. សត្វទាតតូ <i>Phyllotreta striolata</i> (Fabricius).....	១៧២

IV. ថែប៉ៃស្ត	១៧៥
V. ជង្គុវស៊ីត្រូយ៉ាស្ត	១៨០
VI. ជង្គុវបាក់ខូង	១៨៤

ជំពូក្រវៈ សត្វជង្គុវបំផ្លាញដំណាំសណ្ដានល្អ

(ល្អ ត្រឡាប ត្រសក់)	១៨៧
---------------------	-----

ជំពូក្រវៈ សត្វល្អិតចង្រៃបំផ្លាញដំណាំក្រូច

I. ជង្គុវផែនទី <i>Phyllocnistis citrella</i> Stainton	១៩០
II. ជង្គុវក្រូច	១៩៤
III. ថែបំផ្លាញក្រូច	១៩៩
IV. ថែក្រមូលបំផ្លាញក្រូច	២០២
V. ថែមេរ្យ <i>Planococcus citri</i> Risso	២០៧
VI. មហាចលម្ពុខ <i>Asian citrus psyllid</i>	២០៨
VII. ស្រីងថែកង <i>Rhynchocoris Poseidon</i> Kirkaldy	២១៣
VIII. ពល្លកមេអំបោរមុចប៊ីតឡៃក្រូច	២១៦
IX. ពល្លកពីងពាងបំផ្លាញដំណាំក្រូច (MITES)	២២៣
X. ត្រីម <i>Scirtothrips dorsalis</i> Moulton	២២៨

XI. ជង្គុវស្មីរួងសម្បកក្រូច Prays SPP.....២៣០

ជំពូកទី៨: សត្វល្អិតចង្រៃបំផ្លាញដំណាំស្វាយ ២៣៣

I. ខ្នុរមែកទ Hypomeces squamosus Fabricius.....២៣៣

II. ខ្នុរប្រម៉ោយរែង Deporaus marginatus Pascoe.....២៣៥

III. ជង្គុវមាស Parasa lepida Cramer.....២៣៧

IV. មហាចង្កាស្វាយ Idiocerus niveosparsus Lethierry.....២៣៩

V. ខ្នុរស្មីរួងដើម Plocaederus ruficornis Newman.....២៤១

VI. ជង្គុវស្មីរួងមេក Chlumetia transversa Walker.....២៤៤

VII. ជង្គុវស្មីរួងគ្រាប់ស្វាយ Noorda albizonalis Hampson.....២៤៦

VIII. ជង្គុវរុយចោះផ្លែ Dacus dorsalis Hendel.....២៤៩

អារម្ភកថា

ដំណាំគ្រប់ប្រភេទនៅប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវបានទទួលរងការបំផ្លាញពីសត្វចង្រៃច្រើនប្រភេទដែលបណ្តាលឱ្យថយចុះទិន្នផលនិងខូចគុណភាព។ ការរាតត្បាតរបស់សត្វចង្រៃអាចបង្កការខូចខាតផលដំណាំធ្ងន់ធ្ងរ និងខាតបង់ថវិកាយ៉ាងច្រើនប្រសិនបើកសិករមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការចាត់វិធានការទប់ស្កាត់និងកម្ចាត់ឱ្យត្រឹមត្រូវតាមបច្ចេកទេសទាន់ពេលវេលាទេនោះ។ បច្ចុប្បន្នយើងសង្កេតឃើញថា អ្នកដាំដំណាំភាគច្រើនពុំមានបច្ចេកទេសជំនាញក្នុងការធ្វើអត្តសញ្ញាណសត្វល្អិតចង្រៃឱ្យបានច្បាស់លាស់ មិនទាន់យល់ច្បាស់អំពីស្ថានភាពនៃការរស់នៅនិងលក្ខណៈនៃការបំផ្លាញរបស់សត្វចង្រៃ និងមិនទាន់មានចំណេះដឹងស៊ីជម្រៅអំពីការគ្រប់គ្រងសត្វចង្រៃឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនៅឡើយ។

ដើម្បីចូលរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាដែលបង្កឡើងដោយសត្វចង្រៃ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្មនិងអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ដោយមានការជួយឧបត្ថម្ភថវិកាពីគម្រោង CAVAC បានផ្តួចផ្តើមរៀបចំចងក្រងសៀវភៅ “សត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំនៅកម្ពុជា” សម្រាប់ទុកធ្វើជាទុនក្នុងការធ្វើអត្តសញ្ញាណសត្វចង្រៃ ស្វែងយល់អំពីការរស់នៅនិងការបំផ្លាញ ព្រមទាំងជ្រើសរើសវិធានការទប់ស្កាត់និងកម្ចាត់។ សៀវភៅនេះត្រូវបានរៀបចំចងក្រងឡើងដោយលោកសាស្ត្រាចារ្យ បណ្ឌិត ជាង ហុង និង លោក ឆិន ឆាយ ដែលបានចំណាយទាំងកម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្ត និងគំនិតប្រាជ្ញា ក្នុងការស្រាវជ្រាវឯកសារជាច្រើននិងការសិក្សាជាក់ស្តែងលើសត្វចង្រៃផ្ទាល់នៅទីវាលច្រើនឆ្នាំកន្លងមកព័ត៌មានលម្អិតនៃប្រភេទសត្វចង្រៃនីមួយៗ ត្រូវបានលើកមកពិពណ៌នាតាមលំដាប់លំដោយ រួមមានតំបន់រស់នៅ ដំណាំជម្រក លក្ខណៈរូបរាង លក្ខណៈជីវសាស្ត្រទម្លាប់នៃការរស់នៅ ការបំផ្លិចបំផ្លាញ និងវិធីសាស្ត្រទប់ស្កាត់និងកម្ចាត់។

សៀវភៅនេះ នឹងផ្តល់នូវគំនិតល្អៗនិងមូលដ្ឋានគ្រឹះបច្ចេកទេសក្នុងការគ្រប់គ្រងសត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដែលអាចធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវទិន្នផលដំណាំនិងរក្សាបាននូវគុណភាពកសិផល។

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមនិងជឿជាក់ថា នឹងទទួលបាននូវមតិវិគគន់ក្នុងន័យស្ថាបនាអំពី
សំណាក់អ្នកបច្ចេកទេស និងស្យិត និងអ្នកដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍លើសៀវភៅនេះលើ
រាល់ចំណុចខ្វះខាតទាំងឡាយដើម្បីធ្វើឱ្យការរៀបចំចុងក្រុងលើកក្រោយៗកាន់តែមាន
ភាពសុក្រិតថែមទៀត។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី

ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម

អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

